

Barevná architektura šedivé doby

VÁŽENÉ ČTENÁŘKY, VÁŽENÍ ČTENÁŘI!

Řekne-li se architektura doby normalizace, naskočí většinou z nás obrazy neutěšených a bezduchých panelových sídlišť kolem měst, necitlivých dopravních staveb či plošných asanací chátrajících center. V aktuálním čísle časopisu *Paměť a dějiny* se snažíme tento stereotyp trochu narušit.

Petr Vorlík se ve svém článku zaměřuje na osmdesátá léta a ukazuje, že v té době u nás vzniklo velké množství staveb, jejichž autoři dobovou konformitu, diktovanou spíše ekonomicko-technologicky než ideologicky, narušovali. Matyáš Kracík pak z hlediska historie architektury a designu rozebírá tehdejší nejvýznamnější stavební projekt – pražské metro. Zatímco pro historiky padesátých let má pojem „sovětský poradce“ zlověstný nádech, v případě výstavby metra je tomu skoro naopak: právě díky vlivu sovětských poradců byla v šedesátých letech opuštěna zastaralá vize podpovrchové tramvaje, jejíž výstavba by mimo jiné znamenala rozsáhlé demolice v historickém centru metropole, ve prospěch plnohodnotné podzemní dráhy. Dnes je zřejmé, že šlo o správné rozhodnutí. Autor ukazuje pražské metro jako svého druhu komplexní a špičkové architektonické dílo, ve všech ohledech mimořádné, které svou kvalitou denně prokazuje i téměř padesát let po otevření prvního úseku trasy C.

O tom, že normalizační architektura mohla mít politický, ba dokonce mezinárodněpolitický rozměr, se můžete dočíst v článku Pavly Savické, která se zabývá pozadím výstavby jedné z nejvýznamnějších brutalistních staveb v Česku, pražského hotelu Intercontinental. O možnost postavit v komunistické Praze hotel podle amerických standardů svedly v druhé polovině šedesátých let souboj dvě nadnárodní hotelové sítě a o vítězství rozhodovala nejen výhodnost nabídky, ale také vazby majitelů na tehdejšího prvního tajemníka ÚV KSČ a prezidenta republiky Antonína Novotného.

Aktuální číslo revue *Paměť a dějiny* vznikalo v době hrdinné obrany Ukrajinců proti ruské agresi. Tu propaganda Putina odůvodňuje také historickými argumenty, zejména fikcí o jednotě velkoruského, běloruského a maloruského národa, v níž není pro samostatnou Ukrajinu místo. Vše nasvědčuje tomu, že historická paměť Ukrajinců je jedním z cílů útoků, které často míří na kostely, knihovny a další památky ukrajinské minulosti. Aktuálně jsme proto zařadili článek Tomáše Sniegoně, který analyzuje, jak se Rusko v posledních letech snaží přivlastnit si a neutralizovat památník masakru polských důstojníků v Katyni.

Najdete zde také řadu dalších pozoruhodných článků, za všechny bych rád upozornil alespoň na opravdu mimořádný příběh Milady Šámalové a jejích dětí od Miloše Doležala. Snacha někdejšího Masarykova kancléře Přemysla Šámalu byla za heydrichiády deportována do koncentračního tábora, její manžel zastřelen a děti dány na převýchovu do německé rodiny. Přesto zde můžeme mluvit o happy endu.

V tomto čísle dokončujeme změnu grafické úpravy, kterou jsme minule zahájili obálkou. Také layout vnitřních stran se proměnil dle návrhu grafické designérky Kláry Hegerové tak, aby reagoval na současné trendy a zvýšil uživatelský komfort revue, jež má ambice oslovit širší čtenářskou obec. Doufáme, že se vám nová podoba časopisu bude líbit a že díky ní budeme na první pohled odlišitelní od konkurenčních historických časopisů.

Milé čtenářky, milí čtenáři, rád bych vám za celý autorský a redakční tým, který se na přípravě aktuálního čísla *Paměti a dějin* podílel, popřál nejen inspirativní četbu, ale také klidné a pohodové léto.

PETR ZÍDEK, ŠÉFREDAKTOR